

maart 2016



**Digitale
Nieuwsbrief**

**Extra
artikelen en
extra foto's**

**Max Euwe Centrum
euwemec@xs4all.nl
020-6257017**

Enkele jaren geleden hebben we op internet een aantal *Nieuwsbrieven Extra* gepubliceerd waarin met name aanvullingen en extra materiaal stond waarvoor geen ruimte meer was in de papieren Nieuwsbrief.

We willen vanaf dit jaar de draad weer oppakken en op deze manier ook wat vaker van ons laten horen. We gaan twee keer per jaar een digitale Nieuwsbrief uitgeven, naast de twee papieren edities die in juni en december verschijnen.

Naast informatie van het MEC zelf, hebben we nog veel meer leuke artikelen. Minze bij de Weg komt terug op het artikel over openingsnamen, met name door meerdere ingezonden reacties over het Van Ruisdonk-gambiet. Florian Jacobs heeft weer diverse boeken gerecenseerd. Bart Stam verhaalt over de training van Artur Jussupow. Peter Hoomans heeft de een twee laatste grootmeesters enkele vragen gesteld. Bestuurslid Jeroen van den Berg vertelt het verhaal over de unieke winstpartij tegen Magnus Carlsen die hij en Fred Teeven behaalden. Van Juan de Roda Husman kregen we een bijzondere foto uit 1976.

Namens het Max Euwe Centrum, Eddy Sibbing

BOEKENBEURS ZATERDAG 16 APRIL 2016

Zaterdag 16 april is er van 11.00-14.00 uur een **boekenbeurs** in het Max Euwe Centrum (Max Euweplein 30a, 1017 MB Amsterdam). Toegang gratis.

Er zijn dit keer nog diverse andere (inter-)nationale aanbieders aanwezig. Dus een groot en gevarieerd aanbod tegen schappelijk prijzen!

Particulieren kunnen tot dinsdag 12 april een tafel reserveren via: 020-6257017 of euwemec@xs4all.nl

Wilt u het MEC steunen?

Met ingang van 2016 krijgt het MEC geen subsidie meer van de gemeente Amsterdam. Een grote aderlating, want de subsidie was 1/3 van de gehele begroting.....

De schaakwereld heeft het MEC sindsdien fantastisch ondersteund! Eind 2015 kregen we enkele grote donaties, waardoor de donaties voor het eerst in vele jaren ruim boven de € 20.000 uit kwamen! Daarnaast hebben we een groot aantal nieuwe Vrienden van Euwe gekregen.

Het bestuur is drukdoende om plannen te ontwikkelen om dit grote financiële gat structureel te dichten. Zoals het er nu uitziet kan het MEC in ieder geval 2016 en 2017 open blijven!

Mocht u het MEC willen ondersteunen, dan zijn er diverse opties, zoals:

Donateur worden

Als u donateur wordt ondersteunt u het Max Euwe Centrum en krijgt u twee keer per jaar onze Nieuwsbrief.

U kunt uw donatie overmaken op rekening NL91 INGB 0005 4016 70 ten name van Stichting Max Euwe Centrum te Amsterdam onder vermelding van “nieuwe donateur”. Graag naam en adres vermelden.

Vriend van Euwe worden

Wilt u een groot bedrag (meer dan € 100,00 per jaar) doneren dan kunt u Vriend van Euwe worden. Omdat het Max Euwe Centrum een *Culturele ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling)* is, mag u het gedoneerde bedrag voor 125% aftrekken van de belasting! De donatie moet dan wel vastgelegd worden in een akte, die wij kunnen leveren. Er hoeft geen notaris aan te pas te komen.

Wilt u Vriend van Euwe worden of wilt u hier meer informatie over ontvangen, dan kunt u een mail sturen naar euwemec@xs4all.nl of bellen naar 020-6257017.

Ook kunt u ons steunen via de **Vriendenloterij** of **Sponsorkliks**. Kijk voor alle mogelijkheden op onze website (www.maxeuwe.nl). Onderaan de startpagina staat de button “Steun ons”, waar uitgebreide informatie te vinden is.

Samen kunnen we het MEC redden!!

Bijzondere gasten



Het MEC krijgt jaarlijks vele bezoekers uit binnen- en buitenland. Af en toe loopt er een bijzondere gast binnen zoals in januari.

De nummer 13 van de wereld, Pavel Eljanov, was enkele dagen voor het Tata-toernooi al in Nederland en logeerde bij IM Robert Ris. Samen brachten zij een bezoekje aan het MEC.

Een dag later werd de lezing, die Pavel in café Batavia zou geven, zelfs verplaatst naar het MEC.

Op de foto onze vrijwilliger Bart Stam die Pavel Eljanov een rondleiding in ons museum gaf.

Op dinsdag 22 maart vereerde schaaklegende Ivanchuk het MEC met een bezoek. Hij had in Franeker een damtoernooi gespeeld en voordat hij terugging naar de Oekraïne. Hij genoot zichtbaar van het museum en ook van de beelden van Fischer in de Filipijnen uit 1973 die in ons museum vertoond werden.



Op de foto: manager Eddy Sibbing, Yochanan Afek (die op bezoek was), Ivanchuk met vrouw.



DE SPELKARAVAAN

Met ondersteuning van de landelijke Dam- en Schaakbond en onder de paraplu van het Max Euwe Centrum (*) is het volgende initiatief van start gegaan:

Het voorzien in dam- en schaakmateriaal bij opvangcentra voor vluchtelingen in Nederland.

Vervolgstappen zijn opleiding, training en lesmateriaal voor degenen die dat wensen. Ook hopen we te realiseren dat Nederlandse (thuis)dammers/schakers regelmatig gaan schaken en dammen in het dichtstbijzijnde opvangcentrum; men kan zich bij ons aanmelden. Het is een goede afleiding voor vluchtelingen en helpt bij integratie met de Nederlandse bevolking. Bovendien is het leuk om de edele sporten onder de aandacht te brengen. Mensen uit Syrië schaken veel, maar mensen uit bijvoorbeeld Eritrea dammen meer.

Kijk op www.spelkaravaan.nl voor meer informatie of hoe u dit project van initiatiefnemer Martin Sprong kunt ondersteunen.

() Het MEC heeft een bankrekening voor De Spelkaravaan beschikbaar gesteld, zodat er niet een aparte stichting en rekening opgericht hoeft te worden.*

Wie was Ruisdonk?

Door Minze bij de Weg

In het decembernummer van *Nieuwsbrief* 88 schreef ik een artikel over openingsnamen met een Nederlandse connectie. Een van de conclusies van het stuk was hoe divers en willekeurig openingsnamen vaak tot stand komen. Namen die in het ene land zijn ingeburgerd, kom je elders niet tegen. En je treft namen aan waarvan je nog nooit hebt gehoord.

Als voorbeeld gaf ik het Ruisdonkgambiet in het Frans: 1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.Pf3 cxd4 5.Ld3. Waarom is die variant eigenlijk niet genoemd naar Nimzowitsch, want die zal het ongetwijfeld hebben gespeeld? En wie was die Ruisdonk?, vroeg ik mij af. Een kleine navraag bij schaakhistorici had niets opgeleverd.

Een paar lezers van de *Nieuwsbrief* hebben geholpen het raadsel op te lossen. Het begon met Kees Lute, naast clubspeler en wedstrijdleider blijkbaar ook een correspondentieschaker, want hij stuurde een link naar www.webduif.nl, waar het archief van het correspondentieblad *Schaakschakeringen* te vinden is. In *Schaakschakeringen* van december 1978 bleek een partij te hebben bestaan waarin ene M.P. Ruisdonk met wit de betreffende variant tegen C. van der Keij toepast. Die partij vindt u onderaan dit artikel. Lute meende zich ook nog te herinneren dat Ruisdonk lid was geweest van de schaakvereniging Castricum.

Veel uitvoeriger was de reactie van Jos Landsheer. Hij deed met behulp van internet uitgebreid onderzoek in de archieven, zowel binnen als buiten de schaakwereld. Hij achterhaalde dat er een redelijk sterke schaker Marinus Pieter Ruisdonk is geweest, geboren op 30 november 1916 en overleden op 1 maart 2006 in Coevorden. Hij was getrouwd met M.A. Slatman. Nu is Slatman een naam die weinig voorkomt. We vinden de naam vooral in de regio Alkmaar-Beverwijk en zeker ook in Wijk aan Zee.

Kwam Ruisdonk uit de IJmond? De weinige schaakgegevens die Landsheer kon vinden wijzen inderdaad in die richting. Hij speelde een tijdje aan het eerste bord van De Toren van Egmond en in 1974 komen we hem als speler van het Beverwijkse Pat Mat tegen in een KNSB-wedstrijd LSG-Pat Mat. Verder treffen we hem aan in een landenwedstrijd correspondentieschaak tegen Duitsland. Hij moet dus een behoorlijke speler zijn geweest. Dat blijkt ook uit het feit dat hij in 1978 en 1979 veteranenkampioen van Nederland werd. Hij is dan naar Erica in zuidoost Drenthe verhuisd.

Naamsverandering

Jos Landsheer bleef wel met een paar vragen zitten. Hoe kan het dat iemand die pas op 57-jarige leeftijd in de schaakgegevens opduikt zo sterk speelt? Heeft hij misschien in het buitenland gewoond?, vraagt hij zich af. Bestaat er een relatie tussen het gambiet en deze Ruisdonk? Ja dus, zie de publicatie in *Schaakschakeringen*. Heeft hij iets te maken met de Hoogovens, gezien het feit dat zijn vrouw mogelijk uit Wijk aan Zee komt en hij zelf in 1974 voor Pat Mat blijkt te spelen? Pat Mat is namelijk de voortzetting van de Hoogoven Schaakclub.

De vragen worden deels opgelost door een kort mailtje van Frans Koopman hij schrijft: “Zou de naam iets te maken kunnen hebben met een sterke speler die in de jaren 1940 – 1950 regelmatig kampioen was van het Beverwijkse Pat Mat? Eigenlijk heette hij Piet Suiker – M.P. Suiker. Maar hij schijnt niet gelukkig geweest te zijn met die naam. Vandaar de verandering in Ruisdonk.”

Dat brengt de zaak aan het rollen. NBC-voorzitter Albert Hebels weet nog een tweede partij van Ruisdonk te vinden met het betreffende gambiet, dit keer tegen P.A.J. de Lange: 1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.Pf3 cxd4 5.Ld3 Pc6 6.Lf4, zwart wint in 52 zetten. Ook meldt hij dat Ruisdonk blijkbaar wel van een wild partijtje hield, want hij deed mee aan het thematoernooi 1.d4 Pf6 2.g4.

Eric van 't Hof, ook van de NBC, merkt nog op: “Het blijft vreemd en onverklaarbaar dat een

betrekkelijk ‘gewone’ schaker, als ik hem zo mag noemen, zijn naam heeft gegeven aan een variant die al tientallen jaren eerder werd gespeeld door grote schakers als Nimzowitsch en Tartakower.” Terecht natuurlijk, het toont nog eens aan hoe vreemd er met de namen van schaakopeningen wordt omgesprongen.

Frans Koopman draagt ook wat extra informatie aan. Met de kennis dat we het over M.P. (Piet) Suiker hebben, is het veel gemakkelijker zoeken. Bijvoorbeeld in het boek *Pat Mat 1936 – 2002*, dat werd uitgegeven toen Pat Mat uit Beverwijk en Weenink uit dezelfde plaats in 2002 samengingen in De Wijkertoren. In dat boek wordt hij in een ledenlijst uit 1951 vermeld als M.P. Suiker (Ruisdonk). Die toevoeging Ruisdonk lijkt met de kennis van later te zijn gedaan, want een fotobijschrift uit 1961 maakt alleen melding van P. Suiker. Dat hij een goede schaker was, wordt aangetoond door de vele kampioenschappen die hij bij Pat Mat won. Tussen 1948 en 1962 schreef hij negen keer de titel op zijn naam.

Hoogoven Schaakclub

Het meeste spuurwerk wordt opnieuw verricht door Jos Landsheer die met de nieuw verworven kennis aan de slag gaat. Hij achterhaalt dat Piet Suiker op 30 november 1916 in Rotterdam is geboren als zoon van Marinus Pieter Suiker en Neeltje van der Wel. Mogelijk is hij door de Euwe-golf aan het schaken geraakt, want in 1939 treffen we hem aan in de uitslagen van de bondswedstrijden en in 1940 komt hij voor in de uitslagen van de Schaakclub Rotterdam. Als zijn vader op 25 november 1942 op 56-jarige leeftijd overlijdt, verhuist het gezin mogelijk richting de IJmond. Moeder Van der Wel is namelijk een dochter van een tuinder uit Wijk aan Zee en Duin. In ieder geval duikt Piet Suiker in 1946 op als lid van de Hoogoven Schaakclub. Hij zit in de redactiecommissie van de club die zich in dat naoorlogse jaar vooral bezighoudt met het komende ‘grootsche, ditmaal internationale Nieuwjaarstournooi’. Waartoe dat heeft geleid merken wij nog ieder jaar in januari. Ene P.H. van der Wel was de toernooileider van het vooroorlogse toernooi en wordt nu gekozen in de wedstrijdcommissie. Jos Landsheer leidt daaruit af dat het schaken bij Piet Suiker vermoedelijk van moeders kant is aangereikt. Piet Suiker ontwikkelt zich in de jaren vijftig en later niet alleen tot een sterke clubschaker, hij is ook bestuurlijk actief. Zo is hij onder andere wedstrijdleader en voorzitter van de Hoogoven Schaakclub en zit hij in de organisatie van het Hoogoventoernooi.



Blijft de vraag waarom hij zijn naam heeft veranderd. Tot ver in de jaren zestig komen we hem nog tegen als Piet Suiker. In 1973 duikt hij plotseling op als Ruisdonk. Het verbinden van zijn naam aan de opening kan dus pas daarna hebben plaatsgevonden. Vreemd, want de variant dateert al van ver voor de Tweede Wereldoorlog.

Jos Landsheer speculeert nog even over de reden voor de naamsverandering. Is er iets ingrijpends gebeurd in zijn leven? Een krantenbericht vermeldt dat op 6-4-'64 (let op de magische schaakgetallen) de 47-jarige (let op de leeftijd) bouwvakker P.S. (let op de initialen) uit Beverwijk (let op de woonplaats) zijn vriendin doodsteekt.

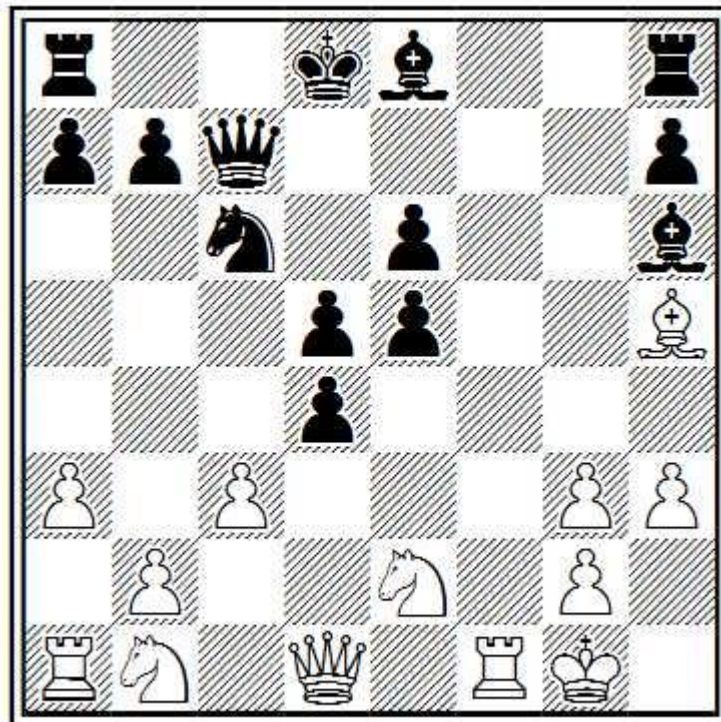
Helaas, dat is te mooi om waar te zijn. Frans Koopman heeft navraag gedaan bij oud-leden van Pat Mat. Niemand wist de reden voor de naamsverandering of herinnerde zich een dramatische gebeurtenis. Bovendien was Piet Suiker hoogstwaarschijnlijk geen bouwvakker. Hij wordt ergens in *Pat Mat 1936 – 2002* genoemd als werknemer bij Mekog, de Maatschappij tot Exploitatie van Kooksovgas die was gevestigd op het terrein van Hoogovens. Het sterkste argument is echter dat Piet Suiker in 1966 onder die naam meespeelt in een schaaktoernooi. De bouwvakker P.S. wordt veroordeeld tot zes jaar en zat dus op dat moment nog achter de tralies.

Frans Koopman houdt het daarom eenvoudig op: "Het meest voor de hand ligt de prozaïsche verklaring dat zijn eerdere naam regelmatig aanleiding gaf tot grappen." Hij voegde als afsluiting ook een mooi detail toe: Piet Suiker woonde 'in Wijk aan Zee (...), het eerste huis van de rij karakteristieke witte huizen die je al van ver ziet als je het dorp komt binnenrijden aan de Zeecroft. Het huis had een veelzeggende naam: Caïssa."

M.P. Ruisdonk – C. v.d. Keij

Correspondentiepartij 1978

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.Pf3 Pc6 5.Ld3 cxd4 6.a3 f6 7.Lf4 g5 8.Lg3 g4 9.Pg1 fxe5 10. Le2 Pf6 11.h3 Pe4 12.Lxg4 Pxd3 13.fxd3 Dc7 14.Lh5+ Kd8 15.Pe2 Ld7 16.c3 Lh6 17.0-0 Le8



18.Lxe8 Txe8 19.cxd4 Pxd4 20.Pbc3 Dg7 21.Da4 Pxe2+ 22. Pxe2 Le3, remise.

Training Artur Jussupow in Max Euwe Centrum

"Goed verdedigen is heel belangrijk"

Door Bart Stam

Artur Jussupow (56) is niet alleen een geroutineerde grootmeester maar ook een ervaren schaaktrainer. Opvallend vindt hij de geringe belangstelling in de schaakliteratuur en in trainingen voor het verdedigen van slechtere en verloren stellingen. "In vergelijking met populaire thema's als koningsaanval en tactiek zijn er maar weinig boeken over dit thema. Terwijl een goede verdediger in zijn carrière heel wat punten kan scoren." Woensdag 16 maart hield hij een inspirerende training in het Max Euwe Centrum.

Volgens Jussupow waren Steinitz, Lasker en Capablanca uitstekende verdedigers. "Steinitz is nog altijd één van de beste verdedigers uit de geschiedenis." Van recentere datum noemt hij Anatoly Karpov een ware 'Houdini'. "Ik heb dat aan den lijve ondervonden," aldus Jussupow die in 1989 werd uitgeschakeld door de oud-wereldkampioen in de halve finales van het Kandidatentoernooi.

Vijf principes

Het is dus belangrijk dat er in trainingen van talentvolle jeugdspelers meer aandacht komt voor het verdedigen. "Goed verdedigen vereist een grote nauwkeurigheid, soms is er maar één zet mogelijk," aldus Jussupow.

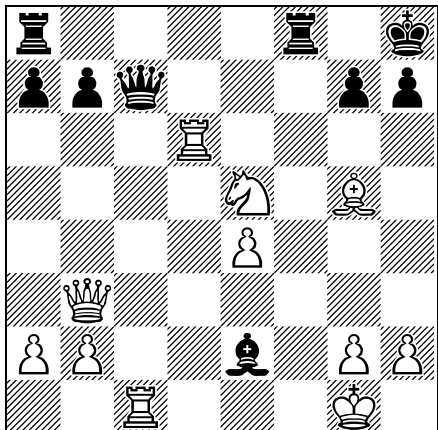
Leunend op grootheden als Steinitz en Euwe noemt hij vijf hoofdprincipes. Dat zijn achtereenvolgens het vermijden van verzwakkingen in de pionnenformatie bij de koning, het economisch verdedigen met voldoende stukken, het voorkomen dat een aanvaller verzwakkingen of materiaalwinst kan forceren, de kracht van de tegenaanval en het afruilen van actieve stukken. "Met economisch verdedigen bedoelt Steinitz dat een speler niet meer stukken moet gebruiken dan strikt noodzakelijk. Anders belemmert dit zijn offensieve mogelijkheden elders op het bord." Over de tegenaanval zegt Yussupow: "Een succesvolle *counter attack* kan betekenen dat de tegenstander verzwakkingen moet toestaan. Ook moet hij soms aanvallende stukken terugtrekken. Natuurlijk is ook het belangrijk om actieve stukken af te ruilen. Lukt dat niet, dan is het misschien mogelijk om een actief stuk te verjagen."



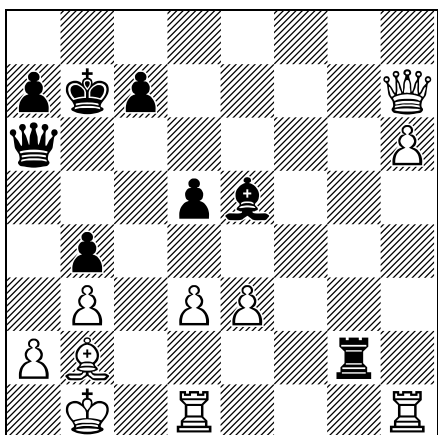
Artur Jussupow tijdens zijn training in het MEC

Pak de problemen aan

Beginnend bij de WK-match tussen Tsjichorin en Steinitz uit 1892 en eindigend met enkele recente partijen van eigen makelij uit de Bundesliga, liet de Duitse grootmeester enkele treffende voorbeelden zien van succesvol verdedigen.



Zoals de partij Aljechin - Verlinsky (1918), waarbij de latere wereldkampioen de prachtige verdedigingszet **1.Dd1!!** speelde en alle dreigingen neutraliseerde. Na **1...Da5** **2.Dxe2 Dxe5** **3.Td5** gaf zwart het op.



Als jeugdspeler brak Jussupow zijn hoofd over de partij Lukarella-Karra (1932) die de bekende schaaktrainer Mark Dvoretzky hem en zijn leeftijdgenoten voorgeschotelde. "Het verrassende **1.Td2!!** verstoort de coördinatie tussen de zwarte aanvalstukken, ook een belangrijk onderdeel van het verdedigen. Na **1...Txd2**. **2.d4** is de zwarte aanval ongevaarlijk, want na 2....,De2 speelt wit 3.Lc1. Begint wit echter met 1.d4? dan wint zwart met 1...De2."

Tot slot had Jussupow nog een belangrijk advies voor zijn aandachtige toehoorders: "Pak de problemen aan voordat ze te groot worden!"

Boekrecensies

Door Florian Jacobs

Alexey Bezgodov: *The Double Queen's Gambit*. New In Chess, 2015. 288 pagina's. € 24,95.

Alexey Bezgodov begint naam te maken als pleitbezorger voor onorthodoxe openingen tegen 1.d4. In 2014 bracht hij een boek uit waarin hij een vroege sortie van de zwarte witveldige looper verdedigde; nu heeft hij zich gestort op het zeldzame 1.d4, d5 2. c4, c5!?: het dubbele damegambiet. Dit mag dan een zelden gespeelde opening zijn, op het hoogste niveau zagen we het Mamedyarov onlangs nog spelen tijdens Tata Steel. Hij bereikte er zonder problemen een remise mee tegen Tomashevsky, dus wie weet krijgt het dubbele damegambiet meer aanhangers. Daar zal dit boek zeker bij helpen: aan de hand van uitvoerige partijanalyses geeft Bezgodov een volledig beeld van de jungle die begint bij het centrumblokje op de c- en d-lijn. Die pionnen gaan er meestal snel vanaf en wat overblijft is een ontwikkelingsvoorsprong voor wit, terwijl beide partijen nauwelijks zwaktes hebben. Een opening voor avonturiers!

Alexander Panchenko: *Mastering Chess Middlegames. New in Chess, 2015. 272 pagina's. € 22,95.*

Alexander Panchenko was een sterke grootmeester die in de jaren zeventig en tachtig internationale successen boekte. Daarna legde hij zich toe op het lesgeven en werd hij een van de succesvolste Russische coaches. Dit boek is een vertaling van zijn boek over het middenspel, en het is een diamant van een schaakboek. Twaalf hoofdstukken bevatten elk een korte inleiding van een middenspelthema, zoals profylaxe, twee lichte stukken tegen een toren of ongelijke lopers. Panchenko licht zijn heldere uitleg toe met veel praktijkvoorbeelden en ieder hoofdstuk sluit hij af met een pittige serie opgaven en/of uitspeelstellingen. Toernooischakers met serieuze ambities kunnen onmogelijk niets leren van dit boek. De volgende vertaling van Panchenko juich ik alvast toe!

Evgeny & Vladimir Sveshnikov: *A Chess Opening Repertoire for Blitz and Rapid. New in Chess, 2015. 464 pagina's. € 27,95.*

Vader en zoon Sveshnikov presenteren een volledig repertoire voor wit en zwart. Hoewel de titel lijkt te suggereren dat zij een repertoire vol trucjes en foefjes hebben gesmeed dat in een klassieke partij niet zou standhouden, is dat geenszins het geval: met uitgebreide analyses en heldere tekstuele uitleg krijgt de lezer een volledig repertoire voor ieder speeltempo aangereikt. De specifieke openingen zijn stuk voor stuk uitgekozen omdat zij a) minder vaak gespeeld worden en een verrassingselement bevatten, b) een gemakkelijk te leren positionele basis hebben die het mogelijk maakt om veel zetten te doen zonder lang te hoeven nadenken en c) niet fundamenteel te weerleggen zijn. De zet 2.b3 tegen het Siciliaans of de Aljechin is bepaald geen slechte opening en de ijverige student kan er heel gevaarlijk mee worden. Zeker voor clubschakers die één van de beschreven openingen al in hun repertoire hebben, is dit boek een aanrader.

Hans Böhm & Yochanan Afek: *Wij presenteren... De Koning. Kosmos Uitgevers, 2015. 144 pagina's. € 22,99.*

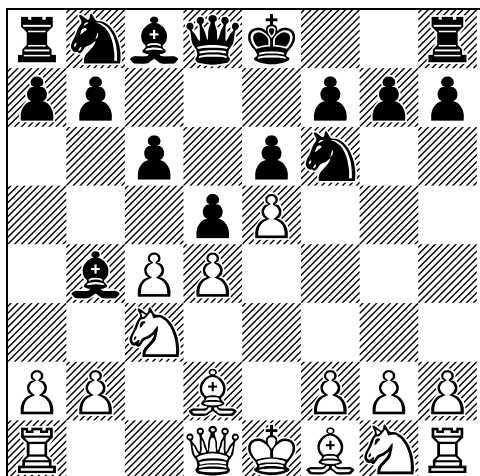
In het zesde en laatste deel van hun reeks over de schaakstukken behandelen Böhm en Afek de koning. Na een interessante inleiding over de geschiedenis van het schaakspel en de koning in het bijzonder beginnen de 240 opgaven. Steeds staat de koning centraal in deze soms pittige maar vooral leerzame oefeningen. De lezer komt vooral studies tegen, maar de auteurs hebben ook ruimte gemaakt voor partijfragmenten van sterke schakers. Ook handig: het zwarte blad om op de antwoorden te leggen. Een mooie afsluiting van een fijne serie.

MEC-bestuursleden verslaan Carlsen

Hoe het precies ging, weet ik me niet eens meer tot in detail te herinneren. Ik liep rond bij de simultaan van Magnus Carlsen in de Tweede Kamer (dit jaar voor de tiende achtereenvolgende keer gehouden onder de naam *Torentjesschaak*) en maakte her en der een praatje, met enkele bekenden die ik er tegenkwam. Ik was een groot gedeelte van de dag al met Magnus zelf opgetrokken in Wijk aan Zee, waar we enkele mediamomenten hadden met de winnaar van het 78^e Tata Steel Chess Tournament. Nu had ik hem zojuist succes gewenst met de simultaan.

Op een zeker moment werd ik gewenkt door Fred Teeven, één van de deelnemers aan de simultaan. Fred en ik kennen elkaar uit de tijd dat hij voorzitter was van het Max Euwe Centrum, waar ik zelf nog altijd bestuurslid ben. Eenmaal aangekomen bij zijn bord, vroeg hij me of ik de partij wilde overnemen, want er was een belangrijke vergadering in de Kamer begonnen, waar hij eigenlijk niet mocht ontbreken. Er waren op dat moment de volgende zetten gespeeld:

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pc3 e6 4.e4 Lb4 5.Ld2 Pf6 6.e5



Teeven had in een bekende stelling van de Noteboom/Slavisch het weinig gebruikelijke 4...,Lb4 gespeeld, waarop Magnus kalm reageerde. Hier nam ik de partij dus over van Teeven, met toestemming overigens van zowel Carlsen als arbiter Aart Strik.

6...,Lxc3 7.bxc3 Pe4 8.Pf3 b6 9.cxd5 cxd5 10.Ld3

Pxd2 11.Pxd2 Dd7 12.De2 Lb7 13.0-0 0-0 14.f4 f5 15.exf6 Txf6 16.g4

Ik twijfel of dit de sterkste is, maar wie ben ik om de wereldkampioen te be- of veroordelen?

17...,Pc6 17.g5 Tff8

Hier zat ik naar deze variant te kijken: 18.Lxh7+ Kxh7 19.Dh5+ Kg8 20.g6, waarover ik mij enige zorgen maakte. Waarschijnlijk niet terecht, maar het geeft wel aan hoe gevaarlijk de witte aanval al is.

18.Tae1 Tae8 19.Dg4 g6 20.Te3 Pd8 21.Pf3 Dc7!

In interviews na de partij, al dan niet ingekort of anderszins wat uit zijn verband gerukt, werd soms de suggestie gewekt dat Fred Teeven de partij op de 6^e zet achterliet in een hopeloze stelling. Graag wil ik hier iets rechtzetten. Ik vond (en vind) de stelling na 6.e5 prettiger voor wit, maar niet meer dan dat. Ik begon de partij daarom met weinig vertrouwen, ook al doordat een dergelijk gesloten karakter van de stelling mijzelf doorgaans niet zo ligt. Bovendien wist ik tegen wie ik speelde...

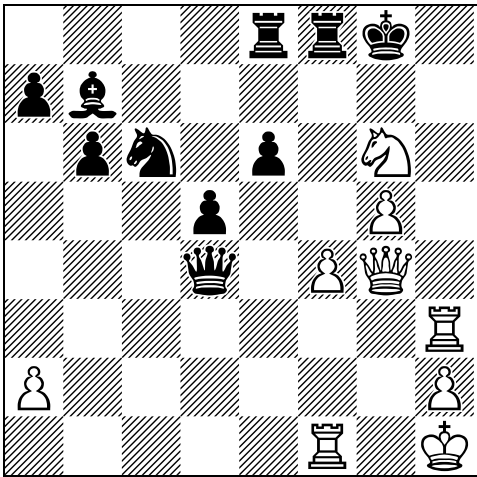
Echter, na de laatste zet van zwart kreeg ik het gevoel dat ik tegenkansen had gecreëerd. Zwart dreigt zowel op f4 als op c3 te nemen, waarop Magnus voor de eerste keer in de partij langere tijd nadacht: een stuk of 12 seconden in plaats van de gebruikelijke 5, wat hij aan ieder bord deed tijdens de simultaan.

22.Pe5 Dxc3 23.Th3 Dxd4+ 24.Kh1 Pc6??

Dit is een grove fout, die de partij meteen weggeeft. Zie daarom nogmaals mijn opmerking na de 21^e zet van zwart: als iemand de partij heeft weggegeven, dan ben ik dat zelf geweest, met deze zet. Aangewezen was het positionele kwaliteitsoffer 24...,Tf5!?, waarna de witte aanval wordt stopgezet. Ironisch genoeg leidt deze blunder ertoe dat zwart de partij twee zetten later weet te winnen.

25.Lxg6! Winnend. Ik was me hiervan overigens tijdens de partij niet bewust. Ook 25.Dh4 zou hebben gewonnen; het door mij geplande 25...,Te7 wordt dan eenvoudig afgestraft met 26.Lxg6.

25...,hxg6 26.Pxg6???



Een kolossale blunder. Eenvoudig winnend was nog steeds 26.Dh4 De4+ 27.Tff3.

26...,De4+

En onmiddellijk opgegeven (0-1).

Hierna waren Fred Teeven en ik voor even ‘wereldnieuws’ in schakersland. Er werd al snel in de Haagse wandelgangen gesproken over een nieuwe *Teevendeal*... Zowel Teeven als ikzelf moesten meerdere malen ons verhaal doen tegenover verschillende media. Begrijpelijk, want wat er die avond gebeurde, is niet alledaags.

Voor de Nieuwsbrief van het Max Euwe Centrum mag deze partij daarom niet ontbreken, juist door de betrokkenheid van de beide winnaars met het MEC. Met dank aan Magnus Carlsen, die een zeker lijkend punt in één onbewaakt moment weggaf.

Jeroen van den Berg, toernooidirecteur Tata Steel Chess Tournament

NEDERLANDS LAATSTE GROOTMEESTERS

Door Peter Hoomans

In de tweede helft van 2015 kreeg Nederland er twee nieuwe grootmeesters bij: Twan Burg en Jorden van Foreest. Inclusief de tot Nederlander genaturaliseerde grootmeesters heeft Nederland nu 39 grootmeesters voortgebracht. De door Bas Beekhuizen gemaakte fotoportretten van Burg en Van Foreest zijn onlangs opgehangen in het museum van het MEC, reden voor een per e-mail afgenomen Vraag & Antwoord.

Twan Burg werd in Schijndel geboren op 2 april 1980 en is speler bij HMC Calder uit Den Bosch. Hij behaalde zijn grootmeesternormen in Haarlem (BDO-toernooi 2012), het Siciliaanse Erice (2014) en in juli 2015 bij het First Saturday toernooi in Budapest. In 2009 deed hij tijdens het Pleinfestival met zijn vader en moeder mee aan het Kampioenschap voor Schaakgezinnen.

Wat voor reacties heb je na het behalen van je grootmeestertitel gekregen? En hoe reageren niet-schakers daarop?

Positieve reacties. In de schaakwereld verwerf je daarmee extra status, terwijl het ook buiten de schaakwereld erg aanspreekt. Ik werd vooral gevraagd hoeveel GM's er in Nederland zijn en wat het nu precies betekent.

Er wordt al heel wat jaren gesproken over ‘titelinflatie’. Ben je voorstander van de invoering van de titel van ‘supergrootmeester’?

Nee

Van welke andere persoon (of personen) heb je het meest geleerd? Mijn vader, Herman Grooten, Jop Delemarre en Arthur Kogan.

Welke schaak-engine neem je mee naar een onbewoond eiland: Stockfish? Komodo? Fritz? Houdini?

Houdini, dan kan ik misschien nog ontsnappen.



Miriam, Henk en Twan Burg op het Pleinfestival van 2009

Wat is je favoriete schaakboek?

Winning with the Najdorf van Daniel King.

Wat is de beste partij die je tot nu toe hebt gespeeld?

Burg-Bacrot 1-0

Twan Burg – Etienne Bacrot, Neckar Open 2011

1. e4 c5 2. Pc3 Pc6 3. Pge2 g6 4. d4 cxd4 5. Pxd4 Lg7 6. Le3 Pf6 7. Lc4 Da5 8. O-O O-O 9. Lb3 d6 10. h3 Ld7 11. Te1 Tfc8 12. f4 Le8 13. Df3 Pd7 14. Tad1 Pc5 15. Df2 Pxb3 16. axb3 Pb4 17. Td2 Dc7 18. Pde2 b5 19. Ld4 e5 20. Le3 a5 21. f5 f6 22. g4 a4 23. Pg3 a3 24. bxa3 Dxc3 25. axb4 Ta2 26. Tee2 Dxb4 27. Kh2 Ta1 28. g5 fxg5 29. Lxg5 Lf8 30. fxg6 hxg6 31. Df6 Dc5 32. Tf2 Lg7 33. De6+ Kh7 34. Lf6 Ta7 35. Lxg7 Txg7 36. Df6 Tf7 37. Dh4+ Kg8 38. Tg2 Th7 39. Dg5 Db4 40. Tdf2 Tcc7 41. Dd8 1-0]

Diverse jonge Nederlandse grootmeesters zijn iets minder fanatiek gaan schaken na het behalen van hun titel. Hoe zien jouw ambities er uit voor de komende jaren? (prof, semiprof, amateur)

Ook iets minder fanatiek. Ik wil graag mijn rating boven de 2500 houden en af en toe een mooie partij spelen.

Colbert of hoodie? Oftewel: ben je meer op je kleding gaan letten nu je grootmeester bent?

Wat zijn dat? Niet echt, maar een beetje netjes erbij lopen als grootmeester hoort wel. (Een hoodie is een sweater met capuchon die met name door jongere spelers niet zelden gedragen wordt tijdens toernooien – red.)

Wat is je belangrijkste activiteit buiten het schaken?

Ik werk als programmeur bij Quintiq in Den Bosch. We ontwikkelen software, die helpt bij het oplossen van planningsproblemen.

Wat weet je over Max Euwe te vertellen?

Euwe is een held. Hij is op moment van schrijven de enige Nederlandse wereldkampioen ooit. Hij was ook wiskundeleraar in Amsterdam en had goede didactische vaardigheden. Hij heeft een heel aantal schaakboeken geschreven waaraan we ook vandaag nog veel profijt van hebben. Ik adviseer elke schaker die boeken eens door te nemen! Ook heeft hij eens tegen de opa van de opa van Jorden van Foreest gespeeld.

Wat is je advies aan iemand die grootmeester wil worden?

Geen remise aannemen/aanbieden, analyseren met je tegenstander, veel met sterkere spelers omgaan, tegenslag als kans aangrijpen om beter te worden, de Najdorf spelen, niet teveel snelschaken, zelfstandig wat schaakboeken doornemen.

Jorden van Foreest werd op 30 april 1999 geboren in Utrecht en is speler bij het Groningse SISSA. Hij behaalde zijn drie grootmeesternormen tussen april en september 2015, bij de Aeroflot Open in Moskou, het VMCG Schachfestival in Lüneberg en bij de WK-junioren tot 20 jaar in het Siberische Khanty-Mansiysk. In 2014 werd hij op de Euwe-borrel uitgeroepen tot Talent van het Jaar en verzorgde hij een simultaan en klokséance tijdens het Pleinfestival.

Wat voor reacties heb je na het behalen van je grootmeestertitel gekregen? En hoe reageren niet-schakers daarop?

Erg veel mensen hebben mij natuurlijk gefeliciteerd, daarnaast heb ik meerdere interviewverzoeken gehad. Veel niet-schakers weten niet precies wat de grootmeestertitel inhoudt. Meestal vergelijk ik het met de zwarte band bij een vechtsport waarna ze het wel begrijpen.

Er wordt al heel wat jaren gesproken over 'titelinflatie'. Ben je voorstander van de invoering van de titel van 'supergrootmeester'?

De titel supergrootmeester heeft wel wat, alleen is er een grote kans dat ik die nooit zal behalen wat toch jammer is :)

Van welke andere persoon (of personen) heb je het meest geleerd?

Mijn trainer Sergey Tiviakov en vroegere trainers Sipke Ernst en Geon Knol hebben mij erg veel bijgebracht.

Welke schaak-engine neem je mee naar een onbewoond eiland: Stockfish? Komodo? Fritz? Houdini?

Stockfish!

Wat is je favoriete schaakboek?

Er zijn weinig en misschien wel geen enkel boek dat ik van begin tot eind heb gelezen. De meeste boeken sla ik namelijk open op een pagina, en na een uur begin ik alweer aan een ander boek. Daardoor vind ik het moeilijk om een favoriet boek te kiezen. Ik denk dat de boeken van Dvoretsky mij echter het meest vooruit gebracht hebben.



Jorden in actie tijdens het Pleinfestival van 2013 (foto: Bas Beekhuizen)

Wat is de beste partij die je tot nu toe hebt gespeeld?

Mijn partij tegen de Chinees Bai Jinshi uit de WK-Junioren van vorig jaar ben ik wel trots op. Ik speelde in de opening slecht, maar speelde de rest van de partij fantastisch.

[Jorden van Foreest – Jinshi Bai, World Junior U20 championship

1. e4 c5 2. Nf3 e6 3. d4 cxd4 4. Nxd4 Nc6 5. Nc3 a6 6. Be3 Nf6 7. Qf3 Bb4 8. Nxc6 bxc6 9. Bd4 c5 10. Be5 Bb7 11. O-O-O Bxc3 12. Qxc3 Nxe4 13. Qe3 f6 14. Bg3 O-O 15. f3 Nxc3 16. hxc3 f5 17. Bc4 Re8 18. Rd6 Qc7 19. Qe5 Re7 20. g4 fxg4 21. Rxe6 dxe6 22. Bxe6+ Kf8 23. Rxh7 Rd7 24. Rh8+ Ke7 25. Qxg7+ Kxe6 26. Qxg4+ Ke7 27. Qg5+ Kf7 28. Rh7+ Ke6 29. Rh6+ 1-0]

Diverse jonge Nederlandse grootmeesters zijn iets minder fanatiek gaan schaken na het behalen van hun titel. Hoe zien jouw ambities er uit voor de komende jaren? (prof, semiprof, amateur)

Mijn droom is om uiteindelijk bij de wereldtop te behoren en prof te worden. Daar zal ik heel hard mijn best voor doen. Als dat echter niet zal lukken zal ik waarschijnlijk toch iets anders dan schaken doen.

Colbert of hoodie? Oftewel: ben je meer op je kleding gaan letten nu je grootmeester bent?

Tijdens belangrijke evenementen draag ik wat netjes zoals een colbert, maar over het algemeen vind ik een hoodie toch fijner zitten :)

Wat is je belangrijkste activiteit buiten het schaken?

Mijn vriendin en school. Ik heb andere sporten gedaan zoals Taekwondo en Judo. Ik heb ook lang piano gespeeld, maar uiteindelijk is mij dat te veel tijd gaan kosten en ben ik mij volledig op schaken als sport gaan focussen.

Wat weet je over Max Euwe te vertellen?

Hij is wellicht de belangrijkste schaker die Nederland ooit heeft gekend. Toen ik pas begon met schaken heb ik zijn boekjes van Amateur tegen Meester (Amateur wordt meester en Meester tegen meester –red.) bestudeerd, wat mij veel plezier heeft gegeven.

Wat is je advies aan iemand die grootmeester wil worden?

Plezier houden in het spel, en zoveel mogelijk spelen, zijn de belangrijkste stappen.

Een onbekende foto

In ons museum hangt een foto van de simultaan die Max Euwe geeft aan bekende Nederlanders ter ere van Euwe's 75^e verjaardag in 1976. Tegenstanders waren onder andere Fanny Blankers-Koen, Bob Spaak en Antoon Geesink.

Van de Amsterdamse schaker Juan de Roda Husman kregen we een foto van de tafel tegenover deze coryfeeën. Daar zit naast vader en zoon De Roda Husman, Sjaak Swart.

